Eduard Leetmaa
stud.jur.
Matr.nr.12634

Diplomitöö
392235

E. V.
TARTU ÜLIKOOLI
ÕIGUSTEADUSKOND
17 veebr. 1940
№ 723
TARTU

Volituslepe

kehtivas õiguses.

1.A 18929

Tartu 1940

K a s u t a t u d k i r j a n d u s.

1. Dr. Bernhard Windscheid - Lehrbuch des Pandektenrechts.von Theodor Kipp. II Band. Frankfurt am Main 1906.
2. Prof. D.Grimm - Lektsij po dogme rimskavo prava Riga 1924.
3. D. Glück - Ausführliche Erläuterung der Pandecten 1813.
4. D.Carl Erdmann - System des Privatrechts der Ostprovinzen Liv,- Est- und Curland.IV Band. Riga 1894.
5. J.M.Tjutrjumov - Graždanskoe pravo. Tartu 1927.
6. R.Holzschuher - Theorie und Casuistik des gemeinen Civilrechts. Leipzig 1864.
7. D.Glück - Das praktische gemeine Civilrecht II Band, Leipzig 1868.
8. Dr.Sintenis - Das practische gemeine Civilrecht. Leipzig 1868.
9. V.I.Sinaiskij. Osnovõ grazganskogo prava Riga 1926.
10. Prof. A.Piip - Kaubandusõigus. Tartu 1933.
11. Pietro Bonfante - Rooma õiguse ajalugu. E.Ein'a tõlge Tartu 1930.
12. BES.
13. Kaubandusseadus.
14. Ts.Kp.Sd.
15. HGB /Handelsgesetzbuch/.
16. Kohtute seadus.

17. Vandeadv.tasude taksiseadus.

18. Veksliseadus.

19. Riigikohtu Ts.Os. otsuseid.

20. Vene Senati otsuseid.

I o s a .

§ 1. Esindus. Mõiste ja areng.

§ 2. Volituslepe ehk mandatum. Mõiste ja analüüs.

§ 3. Volitusleppe liike :

a. Kaubanduslik volikiri

b. Kohtulik volikiri

c. Üld-tsiviil volitus.

II o s a .

§ 4. Volitussuhte õiguslikke järelmeid.

a. Õigussuhteid volitaja ja kolmandate vahel.

b. Õigussuhteid volitaja ja voliniku vahel.

c. Õigussuhteid kolmandate ja voliniku vahel.

§ 5. Volitussuhte lõppemine.

VOLITUSLEPE KEHTIVAS ÕIGUSES.

I osa

§ 1. E s i n d u s .

M õ i s t e j a a r e n g .

Kaasaegne elu oma mitmekesiste ülesannete ja laialdaste funktsioonidega tingib sageli olukordi, kus ühel tuleb teotseda teise eest. Kõik õigusli - kud effektid, mis tekivad teotseja toimustest, kanduvad üle esindatavale. Toimingul, mille sooritas ~~esin~~ esindaja on samasugune effekt nagu oleks selle sooritanud esindatav ise. Muidugi peab esindaja olema pädev vastavat toimingut sooritama. Toimingud, mis sooritatud esindaja poolt pädevuse puududes, ei too kaasa mingisuguseid õiguslikke tagajärgi esindatavale. Sellised toimingud loetakse sõlmituks esindaja enese nimel ning arvel ilma, et see kuidagi kohustaks esindatavat.

Esinduse puhul avaldab ning teostab esindaja esindatava tahet. Ehki üldiselt on võimalik eraõiguse sfääris teise tahet teostada, esineb ka selliseid toiminguid, kus esindus pole üldse lubatud. Siia hulka kuuluvad kõrg-isiklikkude õiguste teostamine, nagu : abiellumine, pojastamine, abielu lahutus jne. Nende toimuste man ei saa üldse olla esindust. Esineb ka selliseid õiguse teostamisi, mida on võimalik küll esindaja kaudu sooritada, kuid selleks on vaja spetsiaalselt igakord avaldada tahet, näiteks, alimente hageda, algatatud abielu lahutuse asja edasi ajada jne.

Tuleb vahet teha esindaja ja abilise vahel. Esindaja evib iseseisvat initsiatiivi toimingute sõlmimisel, abilisel see puudub.[1].

Esindus hargneb otseseks ja kaudseks. Otsese esinduse puhul sõlmitakse toiming esindatava nimel ja arvel. Toimingu effekt ei puuduta kuidagi esindajat, vaid suundub temast mööda esindatavale.

---

1. Prof. D.Grimm-Lektsij po dogme rimskava prava. Riga 1924 lhk. 119

Esinduse puhul peab esindatav evima vähemalt õigusvõimet ja esindaja teovõimet vastavaks toiminguks. Muidu ei saa olla juttu esindusest.

Kaudse esinduse puhul sõlmitakse toiming esindaja enese nimel, kuid tagajärjed kanduvad esindatavale. Kolmandad, kellega toiming sõlmitakse, pole seotud esindatavaga, vaid üksnes esindajaga. Esindatav on vastutav vaid esindaja ees.[2] Kaasajal käudsel esindusel suurt tähtsust ei ole, küll oli aga sel oluline tähtsus rooma õiguses.

Otsene esindus võib põhineda: seadusele, leppele, põhikirjale või avaliku võimu korraldisele. Seaduse alusel esindab mees naist, vanemad lapsi jne. Põhikirjale rajaneb juriidiliste isikute esindus. Hooldajate ja eeskostjate esindusõigus saabub avaliku võimu korraldisest.

Leppeline esindus on sagedaim esindusliike eraõiguses. See väljendub aga mitmes vormis ning mitmel viisil, olenedes ülesannetest. Esindussuhe võib

---

2. Grimm-op.cit. lhk. 120

tekkida volituse andmisega,ratihabitioga, negotiorum gestioga, kaudselt isegi mandatum qualificatumiga, kuigi viimane oma õigusliku effekti poolest kuulub käenduse instituuti.

Eraõiguslik esindus arenes välja Roomas. Urg-rooma õigus ei tundnud üldse esindust. Sääl polnud selleks ka vajadust. Oli ju tolleaegne majanduselu niivõrd primitiivne, et juriidiliste suhete loomine oli vähe arenenud. Seepärast väljendasidki roomlased et rer exrtaneam personam nihil aquire posse. Kuid aegajalt , kui majandus arenes, hakati rohkem ja rohkem mitmesuguseid suhteid looma. Nüüd tekkis juba tarvidus esinduse järele, kuna sageli osutus, et isik ei suuda ise kõiki toiminguid sõlmida ning ülesandeid sooritada. Pater-familiad hakkasid kasutama abilistena juriidiliste suhete loomisel võimualuseid. Alul polnud võimualuste toimused siduvad pater-familiastele.Seepärast polnud ka usaldust selliste toimingute vastu.Sotsiaalne paratamatus sundis tunnustama võimualuste toimusi kohuslikuks pater-familiastele. Nimelt määras preetor teatud

juhud, kus peremees pidi vastutama võimualuste toimingute eest. Kui peremees käskis võimualusel sõlmida toiminguid tema eest, siis kandus vastutus selliste toimingute eest peremehele /actio quod iussu/. Edasi oli peremees vastutav võimualuse toimuste eest, kui ta oli määranud võimualuse laevajuhiks /magister naves/. Siinkohal ta oli vastutav vaid nende võimualuse toimuste eest, mida viimane sooritas laevajuhina/ actio exercitoria/.

Kui peremees poeomanikuna määras poeselliks võimualuse, siis vastutas ta võimualuse toimingute eest, mida see sõlmis poesellina /actio institoria/.

Juhul kui peremees andis võimualusele iseseisva vara peculiumi- siis vastutas ta võimualuse toimingute eest peculiumi piires / actio de peculio/. Samasel viisil vastutas peremees võimualuse toimingute eest, kui võimualune ajas peremehe nõusolekul kaupluse peculiumiga. Siis vastutas peremees kaupluse kohustuste eest, kuid mitte üle peculiumi / actio tributoria/.

Lõpuks loeti peremeest vastutavaks võimualuse toimuste eest, kui nende toimel rikastus peremees. Peremees ei vastutanud igal juhul, vaid üksnes siis ku i ta rikastus võimualuse toimingute tagajärjel. Vastutuse ulatus mõõtus rikastumise suurusega. Üle rikastumise piire peremeest kohustada ei saanud / actio de in rem verso/.

Toimingu sõlmis võimualune omal nimel, kuid järelmid sidusid ka peremeest. Kõrvuti peremehega oli vastutav ka võimualune ise kui vahenditu kontrahent. Kui selliste toimingute sõlmijaks osutus ori, siis tekkis obligatio naturalis. Oli toimingu sõlmijaks aga filius familias, siis tekkis ka hagiõigus peremehe vastu.[3].

Kuna sellise põhimõtte tunnustamine osutus elupäraseks, seepärast hakati peremeest lugema vastutavaks ka mitte võimualuse eest. Kui peremees oli teinud vaba isiku, kes ei seisnud pater familiase võimu all, kas laevakapteniks või poeselliks, ~~siis~~

---

3. Grimm- op.cit. lhk. 276

siis vastutas ta nende toimingute eest samal viisil nagu õleks need sõlmitud võimualuse poolt. Hagisid, mis sel puhul esitati, nimetati actio quasi exercitoriaks ja quasi institoriaks.

Kõrvuti äsjamainituga arenes juriidiliste isikute esindus, äraolijate vara hooldus /cura bonorum absentiam/, teatud isikute hooldus jne. Ka siin teotses üks teise eest, kuid järelmid kandusid teisile. Otsene esindus hakkaski arenema hooldusest, eestkostest ja juriidiliste isikute esindusest. Siin ei teotsenud esindaja mitte omal nimel, vaid esindatava nimel ja arvel.
Käesoleva töö ülesandeks on vaadelda leppelist esindust, mida käsitame alljärgnevalt.

§ 2. Volituslepe ehk mandatum. Mõiste ja analüüs.

Volitusleppe ehk mandatumi all mõtleme sellist konsensuaalset kontrakti, mille toimel kohustub üks sooritama teise eest teatud toimingu või üles-

ande tasuta.[4]

Juba rooma õigus luges volitusleppe konsensuaalseks kontraktiks. Seega muutus volituslepe kehtivaks ning köitvaks mitte sellest momendist, kui ülesanne sooritati, vaid leppe sõlmimise momendist alates.

Roomas tegi klassikaline õigus vahet mandaadi ja procuraatori vahel, mis hiljem aga kokku sulas.[5] Mandaadil on teatav sarnasus tööleppega. Mõlemil juhul sooritas üks teise eest teatud ülesandeid. Kuid nende vahel on ka põhimõttelisi erinevusi. Mandaadi puhul on volinik ikka volitaja tahte looja ja väljendaja. Tööleppe puhul on tegemist vaid teise tahte teostamisega. Volituslepe on tasutu kontrakt,[6] töölepe aga alati tasuline. Muidugi ei tule mõelda, et mandatumi man pole üldse lubatud tasu. Ka Roomas esines tasu mandatumi juures, kuid mitte töötasuna, vaid

---

4. Pietro Bonfante, Rooma õigus e ajalugu. E. Eina tõlge, Tartu 1930 lhk. 399. ja Grimm- op.cit. lhk. 311 j.j.
5. Bonfante - op.cit. lhk 399.
6. ~~Theodor Kipp~~, B. Windscheid, Lehrbuch des Pandectenrecht II Band. Frankfurt am Main, ~~F-/obl~~ 1906 lhk. 799 : L I § 4 D.17 I "Mandatum nisi gratitatum nullum est nam originem ex officio atque amicitia trahit: contrariam ergo est officio merces."

honorari~~u~~ülesande täitmise puhul.[7]

Mandaatleppe objektiks võivad olla kõik lubatud ~~ja~~ teod ja toimingud. Ta peab pakkuma volitajale mingisugust huvi.[8] Huvi aluseks võttes jagasid roomlased volitusleppeid: 1. mandatum mea gratia, 2. mandatum alieni gratia ja 3.mandatum tua gratia. Esimesel juhul tegi volitaja ülesandeks volinikule sooritada volitaja huves mõni ülesanne. Teisel juhul tuli ülesanne sooritada kolmanda huves. Kolmanda volitusliigi puhul tuli ülesanne sooritada ~~ülesanne~~ voliniku enda huves. Viimati mainitud instituut on vaid väliselt, näiliselt volitusvahekord, juriidiliselt ei saa seda aga pidada volitusleppeks. Ta on vaid lihtne nõuanne, mis ei saa kaasutada nõuandjale mingiduguseid juriidilisi järelmeid, olgu vast siis, kui ta spetsiaalselt lubas vastutada kahjude eest, mis selle toimuse järelmitena võivad

---

7. võrdle Grimm, op.cit. lhk. 313.
8. L.8 § 6 D.h.t."Mandati actio tunc competit, cum coepit interesse eius qui mandavit : caeterum si nihil inerest cessat mandati actio, et eatenus competit, quatenus interest.
Võrdle ka Christian Fr. Glück-Ausführliche Erlauterung des Pandecten. 1813/1814 a. lhk. 248.

tekkida, muidu mitte.

Ka roomlased ei tunnustanud mandatum tua gratiat volitusvahekorraks. Rooma õiguse allikates kõneldakse: quod-si tua tantum gratia tibi mandatum, supervacuum est mandatum, et ob it nulla ex eo actio oritur. (Grimm-lhk.312). Edasi väidetakse et : cujus generis mandatum magis consilium est quam mandatum, et ob id non est obligatorium, quia nemo ex consilio obligatur, etiamsi non expediat ei cui dabatur.(Grimm-ibid.).

Et mandatum tua gratia polegi juriidiliselt mandaat, vaid nõuanne, consilium, seepärast ei maksagi rääkida temast mandaatumi juures. Seega liiginevad mandaat-vahekorrad huvide alusel vaid kaheks: 1.mandatum mea gratia ja 2. mandatum alieni gratia.

Rooma jurist Caiuse järele võib mandaat olla viie sugune: 1.volitaja huves, 2. kolmanda huves, 3.volitaja ja kolmanda huves, 4. volitaja ja voliniku huves, 5. mandatari ja kolmanda huves.[9] Sellisel vahetegemisel pole olulist tähtsust.

---

9. Glück-op.cit. lhk. 249

Kõik need mahuksid kahe ülalmainitud mandaatsuhte alla. Siingi on tegemist vaid kolme isikuga. Kuna mandaatumit tua gratia ei saa pidada juriidiliselt volitusleppeks, vaid see on lihtne nõuanne-consilium-seetõttu jääb püsima vaid volituslepe volitaja ja kolmanda huves. Ainult neid on mõtet eristada , sest õigusliku effekti poolest esineb nende man lahkuminekuid.

Kehtivas õiguses on manddat üldiselt rajatud samadele põhimõtetele. Volitusleppe all mõeldakse juriidilist suhet, mille alusel mandator kohustub sooritama mandandile tasuta teatud ülesande.[10] Mandaat kehtiva õiguse järele on vormivaba lepe. Teda võidakse luua suuliselt, kirjalikult või ka konkludent-toimustega.[11] Seaduses otse mainitakse, et kui keegi teadvalt laseb kolmandal omi asju ajada, siis vastutab ta nende eest kui volitaja. Kuid sellist käitumist tuleb teravalt eraldada abilisena teotsemisest. Kui keegi teotseb teise abilisena avaldamata

---

10. BES. § 4363
11. BES § 4364

oma tahet,initsiatiivi, ei teki sellest kunagi mandaatsuhet. Mandaat tekib siis, kui üks teotseb teise eest volinikuna ja isik, kelle volinikuna teotseti, oli selles teadlik ning lasi seda vaikivalt toimuda.

Vaikiva voliniku ja seadusliku esindaja vahel tuleb teha vahet. Neid ei või samastada, seaduslik esindaja pole vaikiv volinik. Vanemad on alaealiste laste, mees naise jne. seaduslikud esindajad ning võivad viimaste eest sooritada õiguslikke toiminguid. Nende esindusõigus ei teki mitte teotsemise tagajärjel, vaid seaduse alusel.[12].

Kuigi Ts.Kp.Sd.§ 409 sisust ilmneb nagu ei saaks volitussuhet tõendada tunnistajatega, peab osutuma kehtiva õiguse sisu järgi see täiesti võimalikuks. Kui seadus lubab volitussuhet luua igal viisil, ega nõua sealjuures mingisugust vormi, siis peab võimalikuks osutuma ka sellise suhte tõendamine ükskõik mil viisil. Ei saa ju protsessiseadus mõne olma tõendamist nõuda vaid dokumentaalselt, kui materjaalõigus lubab suhet luua normivabalt.[13].

---

12. Võrdle ka Kudolph von Holzschuher, Teorie und Casuistik des gemeinem Civilrects III Band Leipzig 1864 a. lhk. 620
13. Võrdle ka Vene Senati otsus nr.353-1898 a.

Volitussuhte tekkimiseks on vaja, et volinik avaldaks volituse vastuvõtuks tahet. Vaikimine voliniku poolt ei saa kunagi luua volitusvahekorda. Isegi sel puhul, kui tekib kahtlus selles, kas volinik on avaldanud tahet või ei, tuleb asuda seisukohale, et ta pole volitust vastu võtnud.[14].

Tahet volituse vastuvõtuks lubab seadus avaldada ükskõik mil viisil. See võib toimuda kas suuliselt, kirjalikult, poolte juures või ära olles. On tähtis vaid see , et volinik oleks nõus ülesande sooritamist enesele võtma.

Mandaat kehtiva õiguse järele peab olema tasuta. Tasutus on olulisi volitussuhte tunnuseid.[15]. Kui volitusleppesse on sisendatud tasu, siis loeb seadus sellist lepet mitte enam mandaadiks, vaid töövõtte- või töö-leppeks.[16].

Sellist seaduse seisukohta ei saa kuidagi pooldada ega õigustada. Moodne Euroopa eraõigus ei pea ka enam tasutust mandaadi oluliseks tunnuseks, vaid

---

14. BES § 4364.
15. JM.Tjutrjumov- Graždanskoe prava. Tartu 1927 a. lhk.424
16. BES § 4367.

muid momente. Meie õigusse on see vaade siirdunud rooma õigusest, kus peeti tasutust volitussuhte oluliseks tunnuseks.

Juriidilidelt ei saa kuidagi leppida sellega, et tasu-klausli sisendamise puhul volitusleppesse muutub see töö- või töövõtte-leppeks. Ei töö- ega töövõtte-leppe puhul ei saa üks kontrahent teise tahet avaldada, ega teise nimel ja arvel toiminguid sõlmida. See on mõeldav vaid mandaadi juures. Kui seadus loeb mandaatleppe töö- või töövõtte-leppeks, kui selles on ettenähtud tasu, siis loomulikult tuleb sellise suhte kohta rakendada ka töövõtte- või töö-leppe norme. On see nii, siis ei saa sellise leppe puhul üldse üks teise eest teotseda volinikuna.

Volituslepe kui juriidiline toiming võib teostuda vaid õigus- ja teo-võimsate isikute vahel. Volinikuks võib olla isik, kel pole seadusega keelatud sõlmida kohustusi.[17] Volitusleppe objektiks võivad olla kõik lubatud teod ja toimused.[18]

---

17. J.Tjutrjumov- op.cit. lhk. 425
18. BES § 4369.

Seepärast osutuvad kehtetuks sellised volituslepped, mis on suunatud kas kõlblusvastase või lubamatu sihi taotlemisele. Samuti tuleb kehtetuks pidada ka selliseid volitusleppeid, mis taotlevad võimatuid sihte, sest impossibiles nulla est obligatio.

Kehtiva õiguse järele peab volituslepe pakkuma mingit huvi. See huvi võib puudutada kas volitajat, kolmandat isikut, mõlemaid koos, volitajat ja volinikku, kolmandat ja volinikku.[19] Kuid, kui sooritamisele kuuluv tegu puudutab ainuüksi volinikku ~~volitajat~~, on see vaid lihtne nõuanne, mitte aga volituslepe /§ 4374/. See ei kaasuta üldreeglina endaga mingisuguseid kohustusi nõutajale, sest ülesande sooritamine pole kohuslik /4415/. Nõutaja on vastutav vaid teo järelmite eest, kui ta tegi seda paha tahtega või lubas vastutada kahjude eest /4416/. Muidu mitte.

Mandaadile võrdseks instituudiks ei saa pidada ratihabitiot, kus üks kinnitab tagant järele teise

---

19. BES § 4373.

toimingu, mille viimane sõlmis ta nimele.[20] Ratihabitio sarnaneb mitte mandaadile, vaid negotiorum gestiole. Mandaadi puhul on mandant seotud mandatari poolt sõlmitud kohustusega algusest peale. Ta on kohustatud tunnustama toimingut, mida volinik on sõlminud ta nimel volituse piires. Ratihabitio puhul pole kohustus siduv sellele, kelle nimel ta on sõlmitud. Ainult siis, kui ta toimingu hääks kiidab ning kinnitab, tekib kohustus. Muidu on toimingu eest vastutav vaid sõlmija.

Nii nagu ratihabitiot, nii tuleb eriinstituudina kohelda ka negotiorum gestiot. Samuti ka mandatum qualificatumit. Mõlemail on sarnasusi mandaadiga, kuid võrdsustada ei saa neid siiski mandaadiga.

Ratihabitio ega negotiorum gestio puhul pole toimingu sõlmimisel sõlmijal volitust. Seepärast pole ka toiming alul kohuslik sellele, kelle huves ta sõlmiti. Ühine tunnus ratihabitiol ja negotiorum

---

20. Võrdle ka Holzschuher, op.cit. lhk. 622

gestiol on mandaadiga see, et alati peab toimingu sõlmija teotsema selle huves, kellele tahetakse kanda toimingu effekti.[21] Mandaadi puhul on leppe pooleks algusest peale mandant, ratihabitio ja negotiorum gestio juures aga see, kes teise huvides toimingu sõlmib.

Mandaadile sarnaseks instituudiks osutub ka mandatum qualificatum ja jussus, assignatsioon. Esimese juures tehakse kellegile ülesandeks avada kolmandale krediit, kus ülesande tegija jääb vastutavaks. Assignatsiooniga aga kästakse kellegil kolmandalt raha vastu võtta käsikirja arvel. Mõlemad need instituudid kaasutavad enesega kohustuse toimingute eest käsuandjale. Seega nad sarnanevadki mandaadile.

---

21. Võrdle ka Dr.Christian Fr. Glück, Das praktische gemeine Civilrecht. II Band Leipzig 1868 lhk.592

§ 3. Volitusleppe liike

a/ kaubanduslik volikiri.

Üldiselt võib iga isik eraõiguse alal oma tahte avaldamist ning teovõime rakendamist delegeerida teistele. Ainult kõrgisikliste õiguste man pole see lubatud. Kuna eraõiguslikkude õiguste sfäär on võrdlemisi lai ning mitmekesine, seepärast võime volitussuhteid liigitada ka mitmet viisi ja mitmeks. Eelkõige võime volitussuhteid liigitada kolmeks: kaubanduslikuks, kohulikuks ja tsiviilseks.

Kaubandusliku volituse all mõtleme juriidilist suhet, mille alusel on volinik õigustatud sooritama volitaja eest ja arvel kaubanduslikke toiminguid. Kaubandusseaduse järele võib kaubanduslik volikiri olla neljasugune : täis, piiratud, üldine ja erivolitus.[23]

Täisvolitusee puhul on volinikul õigus sooritada volitaja eest kõiki toiminguid. Piiratud

---

23. A.Piip, Kaubandusõigus, Tartu 1933 a. lhk. 82

volitusega on tegemist siis, kui täisvolitusse sisedatakse keeld mõne üksiku akti või aktide sarja teostamiseks. Üldine volitus lubab sooritada üksnes kõiki neid toimusi, mis äri asjaajamiseks on vajalikud.[24] Erivolitusega loovutab volitaja spetsiaalselt mainitud ülesande sooritamise, näiteks mõne üksiku äriõleppe sõlmimise, müügitehingu sooritamise jne. Muid toiminguid pole õigustatud volinik sõlmima, olgu vast siis, kui see paratamatult järgneb ülesande täitmisest.

Kaubanduslik volikiri väljendub prokuras. Kehtivas õiguses pole küllaldaselt leidnud sättimist prokura instituut. Seepärast tuleb seda täiendada kaubandusliku tava ja kohtupraksisega. Kohtul selle küsimuse lahendamisel on tulnud sageli pöörduda Saksa õiguse /HGB/ poole, kus prokuristi instituut on võrdlemisi täielikult normeerimist leidnud.

Prokuura-volitus võib tekkida kas kirjalikult, suuliselt või konkludent toimingute kaudu nagu eel-

---

24. Kaubandusseadus § 37.

pool käsitatud. Nende nimed, kes teotsevad ärides prokuristidena on kantud Kaubandus-Tööstuskojas vastavasse registrisse./RT.36-1927 a./ Prokura andmist ja äravõtmist tuleb Kaubandus-Tööstuskojale teatada. Äriomanik on alati vastutav selle prokuristi toimingute eest, kelle nimi Kaubandus- Tööstuskoja registris seisab. Kolmandatel on alati õigus sellele toetuda. Kui näiteks äriomanik lõpetab suhted prokuristiga, kuid ei teata sellest Kaubandus- Tööstuskojale, on ta ikka vastutav prokuristi toimingute eest.

Prokuuravolikiri õigusliku effekti poolest on laiaulatuslik. Kehtiva õiguse järgi on see eestkätt täis- ja üld-volitus.[25] Teotsemisulatuse määrab ära volituse sisu. Kuid prokuristil on üldiselt võimalus teotseda võrdlemisi vabalt. Saksa kaubandusõigus /HGB./ lubab prokuristil sooritada kõiki toiminguid, mis on äriga või äritegevusega kuidagi seondatud.[26] Tal on õigus ametnikke palgata ,vallandada jne.

---

25. BES § 4371.
26. HGB § 49.

Prokurist saab sõlmida ka selliseid äritoiminguid, mis asuvad väljaspool otsest äritegevust. Ta võib esineda kohtus äriomaniku eest, kuid ei saa anda tema eest vannet. Prokuristil on õigus teha edasivolitusi teistele teatud toiminguteks, kuid ta ei saa edasi anda kogu volitust.

Kuigi prokurist äritegevuses asendab printsipaali, mille tõttu teda kutsutakse alter egoks, pole tal õigus äri võõrandada, seisma jätta, uut prokuristi määrata jne. Edasi esineb prokuura volituses eo ipso kolm kitsendust: 1. prokuristil pole õigust prokuura-volikirja põhjal võõrandada ega pantida peremehe kinnikuid. Seda nimetatakse immobilaarklausliks. 2.Kollektiiv ehk õigemini kollegiaalklausli tõttu pole ühe prokuristi allkirjaga dokumendid siduvad ärile, kui äris on mitu prokuristi. 3.Etablissement ehk asutisklausli tõttu saab prokurist olla vaid ühe äri teenistuses korraga. Äsjamainitud klausleid pole vaja volikirja asetada, neid kaasutab prokuuravolitus juba iseenesest.

Prokurist andes oma allkirja äripaberitele ,

kirjutab allkirja ette p.p., millega tähistab, et ta on allkirja annud per procura. Kuid nende tähtede puudumine ei tee veel allkirja kehtetuks.

Kui printsipaal ei soovi prokuristile omistada kõiki neid õigusi, mida kaasutab endaga prokuura-instituut, siis peab ta kitsendustest Kaubandus-Tööstuskojale teatama. Muidu kohustub ta vastutama kolmandate isikute ees ka selles osas milles ta õigusi prokuristile ei omista.

Kuna prokuristi õigused printsipaali asjade ajamisel on võrdlemisi suured, seetõttu võib tekkida olukordi, kus prokurist võib teotseda printsipaali kahjuks. Ka selliste toimuste eest peab printsipaal vastutama. Ta võib vabaneda vastutusest üksnes siis, kui kolmandad teotsesid halvas usus, muidu mitte. Prokuristi vastu jääb printsipaalil hagiõigus sellis-te toimingute suhtes. Pääle selle on prokurist vastutav ka kriminaalõiguslikult.

Prokuristi ja printsipaali suhted määratakse ära teenistusleppega. Need kolmandate huve ei riiva. Seepärast pole mõtet ka selle käsitelu.

Lõpuks tekib küsimus, kas prokuuravolikiri on tähtaegne või tähtajata nagu tavalinegi volikiri. Kaubandusseaduse § 41 määrab, et kaubandusliku volikirja kehteiga ei saa olla pikem kui kolm aastat. Seda tähtaega tuleb kohaldada ka prokuuravolikirja suhtes.

Pääle prokuuravolikirjade võidakse anda erivolikirju teistele kaubanduslikkudele abilistele, nagu sellidele, agentidele jne. Neid saab anda samuti vaid kolmeks aastaks. Viimati mainitud isikud saavad sõlmida ainult neid toiminguid, mis nendele on võimaldadatud volikirja põhjal. Selliste toimuste eest, mis sooritataud väljaspool volitust, pole äri vastutav.

b/ Kohtulik volikiri.

Ka kohtus on võimalik teostada õigusi voliniku kaudu. Siinkohal vaatleme vaid eraõigusliku õigusvõime teostamist. Kohtuliku volitussuhte normatiivsete alustena tuleks mainida Kohtute seadust,

Advokatuuriseadust, Tsiviilkohtupidamise- ja Kriminaalkohtupidamise-seadusi. Viimati mainitud seadusega puudume kokku kriminaalkohtus, kui kahjusaaja hageb kahjusid, mis tekkinud süüteo toimel.

Volinikkudena kohtus võivad üldiselt esineda vandeadvokaadid, nende abid, eraadvokaadid, võistja sugulased ja seaduslikud esindajad.

Volitust kohtus esinemiseks võidakse anda: 1.notariaalselt, 2.allkirja tõestamise korras kas notari, jaoskonnakohtuniku juures või vallavalitsuses, 3.suulise avaldusega kohtus, mis kantakse kohtuprotokolli. Isikud kes seisavad advokaatide nimekirjas, võidakse volitada kahel viimati mainitud viisil, muid aga vaid avalikus korras.[27]

Volituse andmisel avalikus korras notariaalselt peab notar selgitama, kas volinik vastab nendele tingimustele, mida nõuab seadus volinikult. Ts.Kp.Sd. § 246 loendab rea isikuid, kellel pole lubatud esineda volinikuna, nagu: allealised, kirjaoskamatud, maksujõuetud, hoolduse all olevad isikud jne. Enne

---

27. Ts.Kp.Sd. § 247.

volitusleppe sõlmimist peab notar ära selgitama, kas volinik vastab seaduse nõuetele. Kui volitussuhe luuakse vaid allkirja tõestamise korras, pole vaja seda selgitada. Notar, jaoskonnakohus, vallavalitsus tõendab vaid seda, et allkiri on antud tõesti selle isiku poolt.

Kohtulikku volitussuhet ei saa luua konkludenttoimustega, nagu see on võimalik nii tsiviil kui ka kaubandusliku volitussuhte man. Enne, kui keegi saab esineda teise volinikuna, peab volitaja selleks expressis verbis oma tahet avaldama.

Kohtuliku volituse alusel võib volinik sooritada kõiki toiminguid, ning avaldada tahet volitaja eest. Kuid esineb ka selliseid toiminguid, mida kohtus ei saa sooritada kas üldse voliniku kaudu, või kui see küll võimalik , siis peab selleks olema spetsiaalne volitus. Üks selliseid toiminguid, mida pole võimalik voliniku kaudu teostada, on taotlused millega palutakse abielu tunnustada maksvusetuks või lahutada.[28] Need peavad olema kirjutatud

---

28. Ts.Kp.Sd. § 1356[3]

palujate enste nimel, samuti peab seal esinema nende allkiri. Voliniku kaudu ei saa ka kohtuistungil oma nõusolekut avaldada abielu lahutamiseks Abieluseaduse § 30 alusel. Edasi ei saa esitada voliniku kaudu legitimeerimis- ja adopteerimis-taotlusi. Spetsiaalvolikirju nõutakse alimentide hagemisel, abieluasjade ajamisel, laste tunnustamisel väljaspoolabielu sündinuks jne.

Volinikul on õigus sooritada kohtus kõiki toiminguid, mis järgneb volikirjast. Volituse piires sooritatud toimingute eest vastutab volitaja kolmandate ees.[29] Ainult sääl, kus volinik on ületanud volituspiirid, pole ta vastutav.

Kohtuliku volituse alusel on volinikul õigus esitada apellatsiooni-, kassatsiooni-, ja eri-kaebeid, sõlmida kohtus kokkulepet asja lõpetamiseks, tunnustada nõudaja poolt esitatud väiteid, tõusetada vaidlusi dokumentide algupärasuses ja võltsimises, taotleda tähtaegade uuendamist, samuti ka asjade uuendamist uute asjaolude avastamisel jne.

---

29. Ts.Kp.Sd. § 249

Volinik peab käituma hoolikalt ning sooritama toimingu samasuguse hoolega nagu oleks selle sooritanud volitaja ise.[30] Kuigi mõnda toiminguid volitus ei märgi, aga kui need osutuvad vajalikuks ülesande täitmisel, ning nad pole vastolus volituse sisuga tulevad need sooritada.[31]

Üldreeglina pole õigust volinikul volitust edasi anda muidu, kui see volituses otse on mainitud.[32] Kuid kehtiva õiguse järgi osutub see mõnel juhul siiski võimalikuks. Ts.Kp.Sd. § 250, mis seda küsimust käsitab, ei luba volitust edasi anda muidu, kui vaid volitaja nõusolekul. Ta teeb vastu keeldu edasiantud volituse eest volitaja vastutavaks. Lex specialisena selle küsimuse sättimisel tuleb rakendada Ts.Kp.Sd. § 1813. Viimane käseb eelmainitud § 250 rakendamisel arvestada BES. § 4379 j.t. sätetega. BES. § 4379 alusel peab koguni volinik edasi volitama kolmandat ka volituse vastu keeldu, kui

---

30. Ts.Kp.Sd. § 1813 ja BES § 4383.
31. BES § 4383
32. Ts.Kp.Sd. § 250.

teatud ülesande sooritamine on hädavajalik, edasilükkamata ning volinikul pole võimalik endal seda sooritada. Kui sellisel juhul on volinik talitanud hääperemehelikult, olles valvel vaid volitaja huvide eest, on säärane edasivolitus kehtiv, ning siduv volitajale.

Volitaja võib igal ajal volitust tagasi võtta, teatades sellest kohtule. Toimingud, mis voliniku poolt on sooritatud enne teate saabumist kohtusse, on volitajale siduvad.[33] Ka volinikul on õigus vahel omal suvangul volitusest loobuda, loobumisest peab ta samuti teatama kohtule. Teatamine peab sooritatama nii, et volitajale saaks sellest teatada õigeaegselt, ning tal osutuks võimalikuks uut volinikku saata.[34] Juhul kui volinik loobub volitussuhtest, ei saa ta esineda teise protsessipoole volinikuna.

Volitaja loobumise korral volitusest peab ta hoolitsema niikaua asja eest kuni kohus ta vabastab

---

33. Ts,Kp.Sd. § 251.
34. Ts,Kp.Sd. § 252.

voliniku kohustustest.[35]

Volitussuhe lõpeb nii volitaja kui ka voliniku surmaga, nagu igasugune volitus. Voliniku surma korral seisatatakse kohtumenetlus seniks, kuni asendatakse uuega. Kui aga volitaja pole määranud uut volinikku, võib vastaspool paluda toimetust jatkata.[36]

Pääle eelmainitud juhtude võib volituslepe veel lõppeda ülesande täitmisega, tingimuse saabumisega, tähtaja saabumisega jne.

c/ Üld-tsiviil volitus.

Nagu eelpool käsitatud, võidakse eraõiguses sooritada toiminguid teiste kaudu, arvatud välja kõrgisiklikud õigused, mida pole lubatud teostada volinikkudega. Volitust võidakse anda nii ühe kindla ülesande sooritamiseks, teatud liigi ülesannete jaoks või kõikide asjade ajamiseks. Rooma jurist Pauluse järgi võib mandaat olla kas certum või incertum vel plurimum causam est / L.46 D.h.t /.[37] Piiratud

35. Ts.Kp.Sd. § 254.
36. Ts.Kp.Sd. § 255.
37. Glück, op.cit. lhk.277.

volitusega on tegemist siis, kui volitus on antud kindlasti määritletud ülesande sooritamiseks, või kindlasti piiritletud ülesande jaoks, näiteks teeb keegi teisele ülesandeks määratletud hinna eest mõni asi osta jne. Kui volitus ei piiritle voliniku ülesandeid, vaid ainult mainib üldjoontes, on tegemist määratletud volitusega.[38] Kui volinik ületab volituse piirid, s.o. teotseb fines contra mandati, pole see kohuslik mandandile. Ületatud osas võivad tekkida negotiorum gestioga sarnased kohustused poolte vahel.

Kehtiva õiguse järele võivad mandaadi objektiks olla kõik lubatud teod ja toimused.[39] Seepärast, kui volitus on suunatud mõne lubamatu või kõlblusvastase teo sooritamisele, on see kehtetu. Selline lepe ei kaasuta mingisuguseid juriidilisi järelmeid ei volitajale ega ka volinikule. Pooled võivad vastutada sarnaste volituste eest vaid niivõrra, kui neile saab volituse andmist või võtmist süüks arvata. Muidu mitte.

---

38. Glück- op.cit. lhk. 277
39. BES. § 4369.

Rooma õiguse järele võis mandaadi objektiks olla vaid opera liberales, vaba professioonide töö.[40] Kehtivas õiguses pole see oluline. Igasuguse ülesande sooritamist , mida on võimalik teostada esindajate kaudu, võidakse volitada kolmandatele.

Volitajale võidakse ülesandeks teha mõne kindla ülesande sooritamine, kogu volitaja asjade valitsemine, või teatud liiki asjade ajamine.[41] Esimesel juhul on tegemist spetsiaalse volitusvahekorraga. Sellises volitusleppes peab täpselt mainitama ülesanne, mida volinik on kohustatud sooritama. Muid ülesandeid, mis volitusleppes pole mainitud, spetsiaal volitusega ei saa ajada.

Kui kellegile usaldatakse teatud liiki asjade ajamine, on tegemist generaalvolitusega, näiteks mõne maja, käitise /mitte prokuristina/, talu jne. valitsemine. Säärase volitusega on võimalik küll mitmesuguseid ülesandeid sooritada, ning toiminguid sõlmida, kuid kõik need peavad olema seondatud valitsetava objektiga, ning järgnema paratamatult valitsem

---

40. Tjutrjumov- op.cit. lhk.425.
41. Võrdle Tjutrjumov- op.cit. lhk.425. BES. § 4371.

misülesandest. Muid ülesandeid väljaspool valitsemisele kuuluvat objekti selle volituse alusel sooritada ei saa.

Universaalvolituse alusel on volinikul võimalik sooritada volitaja eest kõiki toiminguid, mida üldse saadakse teostada volinikuvõtja kaudu. Selle volitusliigi man ei saa üldse olla toiminguid, mida volinik pole õigustatud sõlmima. Kui soovitakse voliniku pädevusest eraldada mõne toimingu sõlmimist, tuleb seda spetsiaalselt volitusleppes mainida.

Universaalvolikiri asendab ka kohtu volitust. Selle alusel võib volinik kohtus esineda ning teotseda võrdse effektiga volitajale. Ainult vannet anda, maksuvahendite ettenäitamistaotluse puhul seletust anda jne. ei saa, kuna need kuuluvad kõrgisiklikkude õiguste ja kohustuste hulka.

Kehtiv õigus loeb mandaatvahekorraks ka sellised käsud ja korraldised, mis pole käskija, vaid kolmandate huves. /mandatum qualificatum/. BES. § 4372 lubab volitada kolmandatele mitte ainult

enese asjade ajamist, vaid ka kolmandate huves teotsemist. Näiteks, võidakse käskida avada krediit kolmandale volitusleppega.[42] Siin volitaja võtab vaikivalt endale vastutuse kolmanda isiku eest, kellele laen tehti. Enamaltjaolt kasutatakse instituuti kaubanduses. Šveitsi, Saksi ja Preisi õigused nimetavad sellist suhet krediitvolituseks.

Rooma õiguse päraldisena kohtlevad mõned õiguskorrad nagu meilgi mandatum qualificatumit volitussuhtena. Õigem oleks seda kvalifitseerida ikka käendussuhte alla. Teatavasti eristatakse õigusteaduses instituute üksteisest ikka selle järele, kuivõrra nende õiguslikkudes effektides on erinevusi ja lahkuminekuid. Kuna mandatum qualificatum õiguslikkude järelmite poolest on ja kuulub kaubandusinstituuti, seepärast oleks õigem teda ka sääl käsitada.

Volitussuhte puhul teostab volinik volitaja tahet, ei esine aga ise õigussubjektina. Krediitvolituse puhul pole sellist olukorda. Kreeditoriks jääb

---

42. Tjutrjumov - op.cit. lhk. 425.

ikka mandatar, kuna mandant esineb käendajana. Mandaadi puhul peab mandatar toimina mandandi huves, siin teotseb oma huves, volitussuhte puhul peab üldiselt mandatar täitma mandandi käsklusi, siin pole see kohuslik jne. Nii esineb mandatum qualificatumi juures rida erinevusi võrreldes mandaadiga. Seetõttu tuleks seda arvata kohustusi kindlustavate lepete sarja.

Analoogiline üldjoones eelmisele on constitutum debiti alieni, kus üks lubab maksta teise võla. Ka siin volitatakse käskija nimel ja arvel midagi tegema. Viimatimainitud suhte puhul kanduvad ka toimingu järelmid käskijale nagu mandatum qualificatumigi puhul. Kuid sisult ei saa ka constitutum debiti alienit pidada volitusinstituudiks. Volitusleppe puhul ei teki juriidiline suhe teatud toimingu suhtes mitte mandandi ja mandatari vahel. Mandatar on vaid isik, kes mandandi eest ja arvel loob õigusvahekorra. Constitutum debiti alieni puhul aga tekib lubaduse andja ja lubaduse saaja vahel õigusvahekord. Volinikuks osutub

ju lubaduse saaja, kellele lubatakse võlga tasuda, seega tekiks juriidiline suhe volitaja ja voliniku vahel.

Iseliiki volitussuhteks osutub volitusteta võõraste ajade ajamine ehk negotiorum gestio. BES. § 4423, mis määritleb seda instituuti, lausub, et kui keegi volituseta hakkab ajama ja valitsema teise asja viimase huves nii, et see, kelle huvesteotseti kiidaks need hääks, kui saaks oma tahet avaldada, tekib suhe , mis taoline volitusele. Negotiorum gestio karakteerseteks tunnusteks on teise eest asjade ajamine, volituse puudumine, tahe teise asju ajada /animus gerendi/., ning teotsemine ainuüksi selle huves, kelle asju ta ajab.[43].

Kehtiv õigus annab negotiorum gestiole võrdlemisi laia tähenduse.[44]. Ta ei piira negotiorum gestori tegevust mingisuguste pidepunktidega. See võib toimuda ka väljaspool varanduse sfääri. Tjutrjumov leiab, et kehtiva õiguse järgi võib negotiorum gestor taotleda ka dominus negotii eeti eetilisi sihte.[45]. Sinaski väidab, et kui üks annab

43. Võrdle ka Sintenis,op.cit. lhk592. 44 ja 45. Tjutrjumov op.cit.lhk.432.

alimente teisele kolmanda arvel, kes oli kohustatud selleks, tekib negotiorum gestio vahekord.[46]

Kuid igasugust käitumist teise eest ja arvel ei saa siiski pidada negotiorum gestoriks, vaid selliseks osutuvad ainult sellised käitumised, mis võetud ette teise inimese huvide kaitseks. Mõned õiguskorrad nõuavad, et negotiorum gestori käitumine oleks osutunud kasulikuks dominus negotii varale. Kehtiva eraõiguse järele ei vajatse kasulikkus olla reaalne. Seda tuleb hinnata negotiorm gestori subjektiivse veende järele.[47] Negotiorum gestoril peab alati olema tahe teotseda teise kasuks. Siinjuures pole oluline, kas toiming on sooritataud otse tahtlikult teise huves ning kasuks. See võib toimunud olla ka eksituse või mõne muu asjaolu toimel, kus gestoril pomud just kindlat tahet selle isiku asju ajada, kelle huves ta toimis.[48]

Kui negotiorum gestoriks on teguvõimetu isik ,

---

46. Sinaiskij, Osnovõ grazganskogo prava II väljaanne lhk. 259.
47. Tjutrjumov, op.cit. lhk. 433.
48. BES. § 4426.

siis vastutab see, kelle huves volitusteta teotseti, kolmandate ees vaid niipalju, kuipalju ta rikastus teo toimel.[49] Rikastumist tuleb võtta mitte selle momendi järele, kunas hagi esitati, vaid toimingu sõlmimise momendil. On aga teovõimetu see, kelle huves teotseti, tuleb rikastumist võtta hagi esitamise momendil.[50]

Kui see, kelle asju on ajatud volituseta, hiljem kinnitab toimingud, tekib siin volitusleppele analoogiline instituut / § 4427 /. Pooled vastutavad siin samadel alustel ning piires, nagu tavalise volitusleppe puhul.

Negotiorum gestio olulisi tunnuseid on tahe ajada teise asju. Seepärast, kui keegi eksituse tõttu on ajanud võõraid asju ilma, et tal selleks oleks olnud tahet, vastutab see, kelle asju aeti, rikastumise ulatuses kulude ja kahjude eest / § 4429 /.

Volituseta võõraste asjade ajamisel pole kohustust igakord sooritada peremehe eest kõiki toiminguid/§4435

---

49. BES § 4424.
50. Võrdle Tjutrjumov, op.cit. lhk. 433 all.

Kuid need toimingud ja ülesanded, mis alatud, tulevad lõpetada. Isegi peremehe surm ei anna põhjust edaspidisest teotsemisest loobuda.[51].

On keegi teise asju ajanud ainult oma huves, on ta vastutav peremehe ees kogu kahjude ulatuses. Tal on aga hagiõigus peremehe vastu selles ulatuses, palju peremees on tema käitumise toimel rikastunud / BES § 4432/. Kuid, kui kellegile on otseselt keelatud asjade ajamine, aga vaatamata selle on siiski see toimunud, kaob selle toimel õigus hageda kahjusid ja kulusid. Gestor ise aga vastutab peremehe ees nii doluse kui ka omnis culpa eest. Pääle selle lisandub vastutus veel juhuse eest.[52].

Kui negotiorum gestoreid on mitu, siis vastutab igaüks selles osas, milles ta on võõra asja ajamisest osa võtnud / BES § 4446 /. Mõned õiguskorrad / Saksi jne./ loevad sel juhul vastutuse solidaarseks. Negotiorum gestori pärijad vastutavad vaid päritud vara aktiva piires / BES § 4448 /. Ajavad pärijad võõraid

---

51. BES § 4435.
52. BES § 4433.

asju edasi , siis vastutavad nad üldalustel nii peremehe kui ka kolmandate ees / BES §§ 4448, 4434 jj./.

Võõraste asjade ajaja kohustub esitama peremehele aruande kõikide toimingute ja käitumiste üle. Kõik see, mis asjaajamisest on saabunud, tuleb anda üle peremehele / BES § 4447 /.

Peremees kohustub negotiorum gestorile tasuma hädavajalikud kulud / impensa neccessaria/, mis viimasel on tulnud teha asja ajamisel. Kasulikkude ja luksuslikkude kulutuste suhtes aga pole sarnast kohustust. Nende suhtes on negotiorum gestoril jus tollendi. Viimast teostades aga ei tohi tekkida peremehele kahju / BES § 4449 /. Et kulusid hageda, peab negotiorum gestor olema toiminud tahtega võõraid asju ajada. [53.] On see aga toimunud kas cum animo donandi, sõpruse pärast, kohustuse järele, lugupidamiseks jne.,pole õigust hageda kulutusi.

Negotiorum gestio puhul vastutab dominus negotii kolmandate ees niivõrra , kui selleks kohustab

---

53. Tjutrjumov, op.cit. lhk. 435.

teda sundnorm.

Negotiorum gestor kohtus dominus negotii eest hagi esitada ei saa,[54] küll aga võib olla kostjaks. Juhul , kui negotiorum gestor teotseb kohtus teise eest ning otsus kujuneb selle kahjuks, kelle eest teotseti, kohustub ta asja jätkama kas võiduni või kui on läbi käidud kõik kohtuinstantsid.[55]

54. Võrdle Riigikohtu tsiv.os.otsus nr. 27-1934 a.

55. BES. § 4444.

II osa

§ 4. Volitussuhte õiguslikke järelmeid.

a/ õigussuhted volitaja ja kolmandate vahel.

Nagu eelpool käsitatud teostab volinik volitaja tahet. Selliste toimingute puhul, mis sõlmitud volitaja kaudu, pole toimingu pooleks mitte volinik, vaid volitaja. Seepärast kanduvad ka kõik õiguslikud effektid temale. Ainult kaudse esinduse puhul on olukord veidi teistsugune. Siin tekib esialgne suhe volitaja ja kolmanda vahel. Volitaja on vastutav vaid voliniku ees kulude ja kahjude ulatuses , mis tekkinud voliniku käitumise toimel.

Volitaja on vastutav kolmandate ees üldreeglina volituse piires.[56] Kui volinik on kaldunud volitusest välja, pole selle eest vastutav volitaja. Niivõrra , kui volitaja käitumine on toimunud väljaspool volitust, vastutab selle eest mandatar ise. Kuid võib

56. BES § 4386.

tekkida ka olukordi, kus volitajal tuleb vastutada ka sel juhul, kui volinik on volituspiire ületanud.[57] Selline olukord võib tekkida sääl, kus rakendamisele tuleb reegel:" Hand muss Hand wahren"/BES § 923/. Näiteks, kui volinik volituse piire ületades panditab käsipandina või müüb ning annab üle kolmandale häädusklikule valdajale volitaja vallasasja, ei saa volitja sellist voliniku lepet tühistada, kuigi on käitutud volituseta/võrdle ka ZWingmann VII lhk. 1420/. Vastutus sellistel juhtudel pole küll päriselt identne vastutusega, kus toiming on sooritatud volituse raames. Sarnastel juhtudel ei saa küll volitaja jätta tunnustamata voliniku poolt sõlmitud lepet, ning asja tagasi hageda, kuid teda ei saa vastutavaks pidada evictio ja peidetud puuduste eest. Nende eest peab vastutama mitte volitaja, vaid volinik, sest BES § 4388 määrab, et neid vahekordi, mis sooritatud väljaspool volitust, tuleb lahendada samadel alustel nagu volitusteta asjade ajamist. Volituseta võõraste asjade ajamisel ei saa aga vastutavaks lugeda seda,

---

57. Carl Erdmann, System des Privatrechts des Ostseeprovinzen Liv,-Est- und Curland IV Band lhk. 432.

kelle eest on asju aetud, vaid peidetud puuduste ja evictio eest vastutab ikka negotiorum gestor ise. Ainult siis, kui isik, kelle eest om asju aetud, kiidab hääks ning tunnustab toiminguid, võib vastutus siirduda temale.

Kuid võib osutuda ka olukordi, kus volitaja ei vastuta selliste toimingute eest, mis sooritatud volituse piires. Sarnase juhuga on tegemist siis, kui kolmas isik on toimingu sõlminud, olles sääljuures in dolo. Näiteks, sõlmib keegi volinikuga fiktiivse ost-müügi leppe, mille järele raha ei tasuta. Selline lepe ei saa kuidagi kohustada volitajat, kuigi leppe sõlmimine on teostunud volituse piires. On aga in dolo ainult volinik, ei või see kuidagi kahjustada kolmandate huve. Volitaja on siin vastutav nagu dolust polekski olnud.

Nagu ülal mainitud, ei või kolmanda isiku hää usk üldiselt suurendada mandandi vastutust, vaid see piirdub tavaliselt volituse ulatusega. Kui keegi tasub näiteks sellile või agendile kellel polnud õigust printsipaali eest raha vastu võtta, summe, ei saa

kohustust lugeda tasutuks. See olm , et maksja on teotsenud hääs usus,ning eeldusel.et agendile või sellil oli selleks õigus,ei evi mingisugust tähtsust. Muidugi,kui tasutud summa on siirdunud printsipaali varasse,tuleb see lugeda makstuks.

Kolmandad võivad oma õigusi rajada vaid volitusele.Kõigi selle eest,mida lubab volituslepe sooritada,on volitaja vastutav kolmandate ees.Kui mandant ja mandataar omavahelise leppega muudavad mandaadi sisu,seda aga ei nähtu mandaadist,ei või see kuidagi kahjustada kolmandaid.Kui mandatar ületab omavahelise leppe,aga talitab üldiselt volituse piires,ei saa mandant vähaneda vastutusest põhjusel,et pole toimitud tema tahte kohaselt.[58] Võrdne eelmisega pn juhtum,kui volitaja lõpetab volitussuhte omavaheliselt ilma,et võtaks ära volinikult volitusleppe, või avalikult kuulutaks suhte lõpetamisest,kus see nõuetav.Sarnasel juhul vastutab volitaja üldalusel kolmandate ees,vaatamata,et omavaheliselt on volitus

58. BES § 4402.

lõpetatud.

Volituslepe nagu iga teinegi lepe peab olema suunatud objektiivselt võimaliku resultaadi saavutamisele. Seepärast, kui volitusleppe objektiks on mõni objektiivselt võimatu ülesanne, osutub lepe kehtetuks. Peaks aga sellise volitusleppe toimel tekkima mõnesuguseid kahjusid või kohustusi kolmandatele, ei võiks nende eest mandanti pidada vastutavaks. Ta võiks olla vastutav vast siis, kui ta oli volitust andes in dolo. Sel juhul põhineks vastutus dolusel, mitte aga enam volitusleppel.

Teistsugune on olukord subjektiivselt võimatute volituslepete puhul. Siin tuleb volitajat pidada vastutavaks üldalustel.

Mandant vastutab kolmandate ees evictio, varjatud puuduste ja mandatari ettevaatamatuse eest. Ta pole vastutav üksnes selliste mandatari käitumise eest, mis on otse kuritahtlikud ning mille eest on mandatar vastutav kriminaalõiguslikult. Kuid mitte iga kriminaalõigulik vastutus ei kõrvalda veel

mandandi vastutust.[59] Ainult sääl, kus mandandi vastutus põhineb mandatari kriminaalõiguslikul süül, võib see mõjustada mandandi vastutust.[60] Kuid ainult niivõrra, kui vastutus on tingitud süüst.

Kolmandad vastutavad mandandi ees samal viisil nagu siis, kui toiming oleks sooritatud mandandi enda poolt. Mandant ehk volitaja saavutab volitaja poolt sooritatud ülesandest kõik õigused, mida ülesanne on suuteline endaga kaasutama. Ka sääl, kus toimingu sõlmimisel on ületatud volituspiire on kolmandad vastutavad, kui toiming hiljem kinnitatakse selle poolt, kelle nimel see sõlmitud.

b/. Õigussuhted volitaja ja voliniku vahel.

Volinik kohustub ülesande täitma suurima hoole

---

59. Kui näiteks mandatar omastab müügitehingust saadud raha, ei mõjusta tema karistamine kontrahentide suhteid.

60. Näiteks sooritab mandatar toimingut sõlmides kriminaalõigusliku pettuse. Mandanti ei saa pidada vastutavaks pettusest tekkivate kohustuste eest.

ja usinusega. Ta vastutab volitaja ees omnis culpa eest.[61] Kuigi tavaliselt vastutab see leppepool, kes ei saa ise leppest kasu vaid doluse ja culpa lata eest, on siis vastutus suurem. Siin tuleb volinikul vastutada nii doluse kui ka omnis culpa eest. See on kehtiv nii kaubandusliku kui ka üldtsiviil voliniku suhtes.

Mõned seadusandlused seondavad mandatari vastutust sellega, kas ta teostab tasulisel või tasutul alusel.[62] kehtiv õigus selles küsimuses erandeid ei tee. Kõik volinikud vastutavad ühtlaselt.

Kui volinik ei täitnud ülesannet, mis talle oli lasutatud volitusega, pole ta vastutav volitaja ees, kuigi sellest ei tekkinud kahju volinikule. Kahju korral aga on volitaja vastutav kahju ulatuses.[63]

Üldreeglina peab volinik sooritama ülesande isiklikult, kui volitus ei sisalda luba edasivolita-

---

61. BES § 4375. Tjutrjumov, op.cit. lhk. 426.
62. Preisi ja Zürichi õigused loevad volinikud vastutavaks matuse ettevaatamatuse eest, kui nad on teotsenud tasutult. /Tjutrjumov lhk. 426 all/.
63. BES § 4386.

miseks.[64] Edasivolituse loata võib volinik ülesannet sooritada asemiku- subbstituudi- kaudu vaid siis, kui mõnesuguste takistuste tõttu tal pole võimalik ülesannet enesel täita, kuid olukord ei võimalda edasilükkamist./§ 4379/.

Substituudi rakendamine ei vabasta volinikku vastutusest volitaja ees. Ta on vastutav pääle muu ka substituudi väljavaliku ja järelvalve eest. Substituut ise aga pole leppelises suhtes volitajaga, vaid teotseb tema suhtes nagu negotiorum gestor.[65]

Üldiselt peab volinik ülesande sooritamisel talitama volituse piires ning arvestama juhiste ning korraldistega, mis talle on antud volitaja poolt. Selliste spetsiaaljuhiste puududes tuleb toimida mitte oma vaba suvangu kohaselt, vaid suunama oma tegevust nii nagu seda oleks teinud volinik ise, et sooritada ülesannet kõige otstarbekohasemalt ning kasulikumalt. Volinikud kohustavad sooritama selliseid toiminguid, mis on seondatud ülesande

---

64. BES § 4380.
65. Võrdle Tjutrjumov, op.cit. lhk.427 all.
BES § 4381.

täitmisega.[66]

Nii generaalsele kui ka spetsiaalsele volinikule on lubatud ülesannet sooritada kasulikumal viisil, kui see oli määratud volitaja poolt. Kuid kahjulikumal viisil pole lubatud teha. Volinik ei tohi ühe ülesande asemel sooritada teist ka sel juhul, kui see näib talle osutuvat kasulikumaks.[68] Kui volinik ülesande täitmisel ületab volituspiirid, siis seob selline käitumine vaid niivõrra, kui ülesanne on sooritatud volitus e piires /4386/. Sarnasel juhul kui ülesande täitmisel on ületatud volituspiire, vastutab volitaja voliniku ees kahjude ja kulutuste suhtes vaid selles ulatuses, mis toimitud volituse raames. Ei peaks osutuma võimalikuks piiride tõmbamine toimingute vahel, mis sooritatud volituse piires ja väljaspool seda, kaotab volinik õiguse hageda kulutusi ja kahjusid, mis tingitud ülesande täitmisest. Erdmann leiab, et sarnasel juhul ei saa

---

66. Zvingmann leiab,et kui spetsiaalses volikirjas puudub klausel novatio sooritamiseks, ei või volinik seda teha. Generaal või universaal-volikirja puhul on see täiesti lubatud / I N 155 /.

68. BES § 4385.

volitajat vastutavaks lugeda seepärast, et volinik ei saa tõendada kulutuste ja kahjude ulatust.[69]

Volitaja kohustub looma eeldused, et volinikule osutuks võimalikuks ülesannet sooritada. Kui ülesanne jääb sooritamata seepärast, et volitaja pole loonud vajalikke eeldusi, ei saa see kohustada volinikku. Viimasel jääb koguni õigus hageda kahjusid volitajalt, mis tekkinud volitajale sellest, et ülesannet ei saadud täita.

Ülesande sooritamisest saabuv tulu peab ainuüksi siirduma volitajale. Volinikul pole midagi õigust sellest enesele saada. Kõik viljad, asjad, õigused ning hüved, mis saabuvad ülesande täitmisest , tulevad üleanda volitajale.[70] Isegi neid hüvesid, mis ülesande sooritamisel on saabunud kas eksituse, või volituspiiride ületamise tõttu, pole lubatud enesele jätta / § 4389, 4390 /. Kuid kui ülesande täitmisel tehakse volinikule kingitus, ta avastab peitevara või leiab midagi, pole muidugi kohustatud

---

69. Erdmann, op.cit. lhk.433 IV B.
70. BES § 4389.

neid ära andma.[71] Äraandmiskohustus on vaid nende asjade ja tulude suhtes, mis otseselt on seotud ülesandega. Kink ,leid või peitevara seda pole.

Volinik kohustub esitama aruande volitajale soorratatud ülesande ning sellega seondatud sissetulekute ja väljaminekute üle / § 4391 /. Kuulub ju volitajale õigus kontrollida ning suunata voliniku tegevust. Selle õiguse teostamiseks on paratamatult vaja aruannet.

Mitme voliniku olelusel vastutavad nad volitaja ees solidaarselt. Juhul ,kui üks volinikest on rahuldanud volitaja, vabanevad teised vastutusest / § 4392 /. Volitaja omakorda kohustub tasuma volinikule kulud, mis ta on teinud ülesande täitmisel. Kui volinik on selleks kasutanud oma isiklikku raha, tuleb see maksta tagasi koos protsentidega / BES § 4393 /. Oma raha ta võib nõuda tagasi kohe pääle kulutuste tegemist, ootamata toiminu effekti ,milleks kulu tehtud.

Ex bibl. univ. Tart.

71. Võrdle ka Tjutrjumov op,cit. lhk. 428 all.

Volitaja vastutab voliniku ees vaid hädavajalikkude / impensa neccesaria / ja kasulikkude / impensa voluntaria / kulutuste eest.[72] Luksuslikkude kulutuste suhtes on volinikul vaid ius tollendi / § 4394 lõpp /.

Kulutiste tasumiselei saa üldiselt arvestada sellega , millise hoole ja usinusega volini k oma ülesande sooritas, vaid kulud tulevad alati tasuda. Ainult siis, kui pooled on kokku leppinud, et kulude tasumine on sõltuv voliniku usinusest, võib see evida tähtsust, muidu mitte.

Kui ülesande sooritamisel tuli volinikul endal võtta kohustusi nagu pandiandmise, käenduse ja jne. näol, peb volitaja tema nendest vabastama. Juhul, kui see ei osutu võimalikuks, siis vastavalt kindlustama. / § 4396 /. Muidugi ei saa selline säte tähtsust evida , kui volituse sisu just seisiski endale käenduse võtmises. Viimati mainitud juhul saab volinik nõuda

---

72. BES §§ 4393, 4394.
Võrdle ka Erdmann, op.cit. IV.lhk. 434
Windscheid II § 410.

enda vabastamist üksnes siis, kui selleks oli eriti kokku lepitud.[73]

Nagu eelpool mainitud on mandaat üldiselt tasutu. Kuid seadus ei keela sõlmida kokkulepet tasu määramiseks ülesande sooritamise eest / § 4368 /. Nii Erdmann kui ka Windscheid leiavad, et volinikul on õigus hageda kokkulepitud tasu.[74]

Kehtiva Tsiviilkohtupidamiseseaduse järele on volinikul õigus saada kohtu asjade ajamise eest tasu ka leppeta . Tasu määratakse suhteliselt hagi hinnale.Asjades, kus hagi pole hinnatav, määrab tasu kohus.[75]

Toiminguid, mis voliniku kaudu sõlmitud , peab volitaja kohtlema ja täitma kui omi / § 4399 /. Juhul , kui volitajaid on mitu, siis nad vastutavad solidaarselt / 4398 /. Solidaarselt aga ei vastuta volitaja selliste kahjude eest, mis tingitud mõne kaasvolitaja süüst.

---

73. BES § 4396 märkus. 428.
74. Windscheid, Band II § 410 ; Erdmann, op.cit. IV lhk.
75. Kohtute seadus ja Vandeadv, tasude taksiseadus RT. 1922 157/158.

Vaatamata solidaarsele vastutusele, ei kustu selle toimel kogu volitus, kui mitme volitaja puhul üks sureb, minetab teovõime või võtab volituse tagasi. Nende suhtes, kes pole volitussuhet lõpetanud, kestab volitus edasi.[76]

Volitussuhte ese oli lubamatu või absoluutselt võimatu, ei teki üldreeglina pooltel kohustusi üksteise suhtes, sest impossibilis nulla est obligatio. Aga, kui volitaja polnud selles teadlik, vastutab vo volitaja tema ees üldalustel / BES § 4400 /. Muidugi ei tohi volitaja olla süüdi selles, et ta ei teadnud neid asjaolusid. Erdmann leiab et siinkohal ei vastuta volitaja voliniku ees volitusleppe alusel, vaid kahjude häästamise normi järele.[77]

---

76. Võrdle ka Vene Senati otsus Nr.1- 1881 a.
77. Võrdle Erdmann, op.cit. lhk. 434.

c/ Õigussuhted kolmandate ja voliniku vahel.

Volituslepe loob suhteid päämiselt volitaja ja kolmandate vahel, harvadel juhtudel võib see puudutada ka volinikku ja kolmandaid.

Volituse andmisega kutsub volitaja kolmandaid endaga suhteisse astuma voliniku kaudu. Seepärast kanduvad ka kõikide toimingute järelmid, mis volinik on sõlminud volituse piires temale. Volinik teotseb vaid volitaja eest, teostades tema kui normiisiku teovõimet. Ise ta õigussuhte poolena ei esine. Seetõttu ei saa voliniku ja kolmandate vahel tekkida ka üldiselt õigusvahekordi. Kui aga volinik ülesande sooritamisel kaldub välja volituse piirest, ei kohusta sellised käitumised otseselt volitajat, vaid õigussuhte pooleks jääb volinik. On seelised toimingud sooritatud volitaja huves, siis tuleb volinikule vaadata kui volituseta võõraste asjade ajajale / BES § 4388/. Niivõrra, kui nende eest ei vastuta volitaja, on vastutav volinik. Volinik vastutab üldalustel, nagu tavalinegi kontrahent.

Et voliniku poolt loodud õigussuhe kohustaks volitajat, selleks toimingus peab nähtuma, et see on sõlmitud volitaja nimel. Muidu jääb toimingu pooleks volinik ise, ning toimingu järelmid kanduvad temale, näiteks, näiteks väljatab volinik veksli mainimata selles, et ta on teotsenud volinikuna.[78] Sarnase veksli eest vastutab kolmandate ees volinik isiklikult.

Nagu ülal käsitatud, testab volinik volitaja teovõimet. Seetõttu on võimalik esindada vaid teovõimelisiisikuid. Kui kellegil teovõime kas sootuks puudub , või on see piiratud, ei saada piiratud või puuduva teovõime osas olla volitussuhet. Kui volinik on siiski sooritanud sellised ülesandeid, mille suhtes puudus volitajal teovõime, ei kohusta see kuidagi volitajat. Toimingu järelmid kanduvad ainüüksi volinikule. Kolmanda ja volitaja vahel ei saa üldse tekkida mingisugust juuridilist suhet.

Vaheldav on küsimus, keda kohustab selline

---

78. Veksliseadus § 3.

toiming, kus volinik on toimingu sõlmimisel olnud in dolo, kuid teotsenud üldiselt volituse piires ? Näiteks ostab volinik kolmandanlt pandiks, hoiuks või kasutaga antud vallasasja, olles selles teadlik ; omandab pettusega volitajale asja jne. Kas on vastutav kolmandate ees nende tagajärgede suhtes.

Kuna vastutus pettuse või mala fidese puhul põhineb süül, ei või seetõttu vastutavaks pidada volinikku, kes pole milleski süüdi. Süüdi on vaid volinik, seega peaks tema plema vastutav, mitte volitaja.

Kuid teiselt poolt, ei teotse ju volinik iseseisvalt, vaid teostab volitaja teovõimet. Seetõttu peaks olema volitajale siduvad kõik eksimused ja pahad tahted, mis volitaja on teinud volituse piires. Kolmandat ei saa asetada ju halvemasse seisundisse siis, kui ta on toimingu sõlminud volinikuga. Näiteks on võimalik mõnel juhul pettuse puhul toimingut tühitada. Kas tuleks asuda seisukohale, et pettuse eest, mida sooritas volinik, pole vastutav volitaja?

Seda seisukohta ei saa siiski pooldada.

Tuleks asuda seisukohale, et voliniku tsiviil-õigusliku süü eest vastutab volitaja, kui volinik on käitunud volituse piires. Kriminaalõigusliku süü eest vastutab kolmandate ees ainuüksi volinik. Volitajale need järelmid üldreeglina ei kandu. Ainult mõnel erandjuhul võib see siiski esineda, näiteks on vastutav aksiaselts fiskaalsüütegude puhul oma esindajate tegevuse eest. Need on aga mõned üksikud harvad juhud.

Kolmandate õigusi nii volitaja kui ka voliniku suhtes tuleb lahendada päämisekt volitusleppe alusel. Kõikide toimingute suhtes, mis sõlmitud volitusleppe piires, tuleb kolmandaid lugeda hääusklikkudeks kuni pole näidatud vastupidist. Kolmandad peavad saavutama toimingust, Mis sõlmitud voliniku kaudu , samasuguseid õigusi nagu need oleksid sooritatud volitaja enese Poolt.

Sääl ,kus volinik on vastutav kolmandate ees, mõõtub tema vastutus üldalustel. Volitussuhe sellele

kahjustavalt ei saa mõjuda.

Mitme voliniku olelusel võib nende vastutus kolmandate ees olla kas solidaarne või partsiaalne, olenedes juhust, mille eest nad vastutavad. Üldiselt vastutab igaüks oma käitumise eest ise, kuid ühise ülesande või ühise süü puhul, on nende vastutus alati solidaarne.

Volitajate vastutus kolmandate ees kaldub väljaspoole volituslepet, seetõttu ei tule volitajate vastutust kolmandate ees siduda volitusleppega.

§ 5. Volitusleppe lõppemine.

Volitussuhte lõppemine evib suurt tähtsust õigus- vahekordade lahendamisel, mis loodud volituse põhjal. Toimingud, mis sõlmitud volituse alusel, mille kehtivus olikadunud ei kaasuta mingisuguseid õigusi ega kohustusi volitajale. Sarnast käitumist tuleks kohelda kui volituseta võõraste asjade ajamist.

Muidugi ei tule volituse lõppemisest aru saada nii, et sellega minetab ka toiming oma kehtejõu, mis sooritatud ajal, kui volitus oli kehtiv. Need toimingud , mis sõlmitud volituse kehtivuse ajal, on kehtivad lõpuni.[79]

Kehtiva õiguse järele lõpeb volituslepe eelkõige poolte tahtel / BES § 4403 /. Volitajal on igal ajal õigus tagasi võtta volitust. Ta ei vajatse selleks esitada mingisuguseid põhjusi, vaid see olenb täiesti ta vabast suvast. Ka Prantsuse / 2004/,Saksa / 671 / ja Austria / 1020 / õigused asuvad samal seisukohal.

Selleks, et volitussuhe lõpeks, peab volitaja teatama volinikule ning temalt ära võtma volikirja. Mõnel juhul on vaja volitussuhte lõpetamist avalikult deklareerida.

Volitussuhte lõppemisel pole oluline, kas ülesanded, mida volinik sooritab volitusel, on pooleli või täidetud. Volitaja kohustub tasuma vaid kulud, mis volinik on kannud, pole aga kohustatud ootama,

---

79. Erdmann, op.cit.lhk. 436.

kuni ülesanne lõpetatakse / § 4404 /.

Igakord pole oluline, et lõpetamisest peab teatama. On võimalik volitussuhet lõpetada ka vaikivalt, BES § 4405 järele loetakse volitus lõppenuks, kui volitaja sooritab ise ülesande, milleks ta oli teist volitanud, samuti ka siis, kui annab volituse temale sama ülesande sooritamiseks. Toimingud ,mis enne teatamist on sooritatud, on kehtivad ning siduvad volitajale, pärast seda aga mitte. Kui aga volitussuhte lõpetamine on toimunud omavahel, ilma, et kolmandad oleksid selles teadlikud, ei ole see küllaldane, et vabaneda volitusest.

Nii kui volitaja, ni võib ka volinik üldiselt lõpetada omalt poolt volitussuhte. Ta ei aga seda teha pahas tahtes ega nii, et volitajal ei osutuks võimalikuks võtta ette vahendeid ülesande sooritamiseks / BES § 4407 /.

Ainult sellistel juhtudel, mis ei võimalda volinikul täita edaspidi ülesannet, on võimalik volitust maha pann a igal ajal. Sedaliiki põhjuste hulka kuuluvad : voliniku haigus, paratamatu äraolek,

suutetus ülesande sooritamiseks, vaen volitajaga jne. / BES § 4408 /. Pääle loetletud juhtude võivad ette tulla ja esineda ka muud sarnased olustikud, millised peavad olema sarnased, et nad teevad volinikule võimatuks ülesande sooritamise, vaatamata normaalsele hoolele.

Edasi lõpetab volituse poolte surm. Volitaja surm lõpetab küll volituse, kuid sellest tuleb teatada nii volinikule kui ka kalmandatele / BES § 4409/ Pärast volitaja surma võivad tähtsust omada vaid sellised volitused, kus ülesanne tuleb sooritada just pärast volitaja surma / BES § 4410 /.

Kui volinik on alanud ülesandega, saab aga vahep peal teada volitaja surmast, kohustub ta ülesannet jätkama, kuni saab vastava korralduse pärijailt. Ta toimingud , mis tehtud sarnastel juhtudel pärast volitaja surma on kehtivad ning pärijatele siduvad.

Volitussuhe lõpeb samuti voliniku surmaga ega siirdu ta pärijaile / BES § 4412 /. Alatud ülesande puhul kohustuvad pärijad informeerima eelkõige

volitajat ning võtma ette paratamatult vajalikke toiminguid ülesande sooritamiseks / BES § 4413 /. Voliniku pärijad vastutavad volitaja ees nii oma toimingute, kui ka pärandaja toimingute eest, Viimasel juhul nad vastutavad vaid pärandi aktiva piires / BES § 4414 /. Volitaja aga omalt poolt vastutab pärijate ees samal viisil nagu voliniku enesegi ees.

Pääle eelmainitud juhtude lõpeb volitussuhe : tähtaja saabumisega - kui volitusleppe oli tähtaegne, tingimuse saabumisega, ülesande täitmisega -kui volitus oli antud konkreetse ülesande jaoks, võimatusega - kui ülesande teostamine on osutunud võimatuks.

Volitusleppe lõpetamise korral tuleb volitajalt ära võtta volitus, nagu juba eelpool mainitud, juhul kui aga volinik seda vabatahtlikult ei tee, võidakse kohtu kaudu avaliku kuulutuse korras volitust tühistada.

ooOoo